

עטרת שלום

עלון שבועי טעי"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בגטיאית ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת ויקהל פקודי. החודש

בס"ד, עש"ק פרשת ויקה"פ
כ"ו אדר תש"ע - שנה א' גליון י"א

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	הרה"צ מוצ"ש	ר"ת
5:09	6:22	7:03
5:09	6:23	7:03
5:08	6:21	7:02
5:24	6:24	7:00

מבזקים החודש. מולד ניסן יום ב' שנה 13:11 הליום
נא לשמור על מדידת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ולכן רואים שעשו שני סוגי יריעות על המשכן, אחד יריעות המשכן שעשו חמשה יריעות מחובר לחמשה יריעות אחרים ע"י חמשים לולאות, שהם מרמזים ל"ה של שם הוי"ה, ועוד היה יריעות העזים שהיה שש יריעות מחוברים לחמשה

ליקוטי דיבורים

ויבאו כל איש אֶשֶׁר נִשְׂאוּ לְבוֹ וְכָל אֶשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת הַוַּי"ה (לח כא), להביין כפל הלשון במילים שונות, כל איש אשר נשאו לְבוֹ, וכל אשר נדבה רוּחוֹ. והנראה הרמז בזה, שזה ידוע מחז"ל (שמו"ר נא ה) שהמשכן היה תיקון לחטא העגל. וזהו אמרו 'נשאו לְבוֹ' לב הוא מלכות (פע"ח שער ר"ח פ"ג), שע"י העגל נפגמה קומת השכינה, וע"י הקמת המשכן בונים בחזרה קומת השכינה וזהו 'נשאו' להרים 'לְבוֹ' קומת המלכות. 'נדבה רוּחוֹ' שגם צריך לתקן בחינת ז"א שהוא בסוד רוח, וע"י שיתקן אותה, יהיה בכוחו לנדב ולהשפיע למלכות, ועי"ז יהיה שניהם שלם בכל קומתם, ויהיה היחוד בשלימות, וזהו 'הביאו את תרומת הוי"ה' שכל כוונת הבאת התרומה למשכן היתה, 'תרומת הוי"ה' להרים ולתקן שם הוי"ה, שיהיה שלם בתכלית השלימות. (ליקוטי דיבורים תשס"ו לפ"ק)

יריעות, שהם מרמזים על ו"ה של שם הוי"ה, להורות שבמשכן גופא היה היחוד בשלימות.

מה שאין כן בחצר המשכן, עשאוה מתחילה הכלים והמזבח הנחושת שכינה תתאה, ה"א אחרונה בחינת מלכות, ואח"כ בנו את קלעי החצר, שבזה הודה בצלאל למושה שהמלכות אינו עוד בתכלית התיקון

והשלימות, ולכן בנו מקודם הכלים ואח"כ קלעי החצר, לרמוז שהשכינה תתאה עוד בגלות.

ובזה מיושב שני המאמרות הו"ל, כי רש"י מדבר במשכן, ובוה באמת אמר בצלאל לעשות מתחילה המשכן וכן עשו, והמדרש מדבר בחצר, ששם אמר בצלאל לעשות מתחילה הכלים וכן עשו.

(נאמרו בס"ש תשס"ב לפ"ק)

וּבְצַלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חֹנִי לְמִשְׁה יְהוָה עָשָׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה הוֹי"ה אֶת מֹשֶׁה (לח כב).

פרש"י וו"ל: אשר צוה אותו משה אין כתיב כאן, אלא כל אשר צוה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסניני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל מנהג עולם לעשות תחילה בית ואח"כ משים כלים בתוכו, אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה וכו', וכן עשה המשכן תחילה ואח"כ עשה כלים.

צריך להבין מה סבר משה רבינו, ומה היה המחלוקת ביניהם. ועוד צריך להבין שבמדרש (שמו"ר נב) איתא בהיפוך, שמושה רבינו אמר לבצלאל לעשות מתחילה המשכן, ובצלאל אמר שצריכים לעשות מתחילה הארון והכלים משום כבוד של תורה ע"ש.

ואפשר לומר כשנדקדק בסוף פרשת פקודי, שהמשכן בנו מתחילה ואח"כ הכלים והמזבח הזהב, ואצל חצר המשכן כתוב, שמקודם שמו את המזבח הנחושת והכיור ואח"כ בנו את קלעי החצר. והביאור בזה כי מבואר (עין זוה"ק ח"ג ל: ובפירוש של אא"ז דמשק אליעזר שם) שמזבח הזהב הפנימי מרמו על אות ה"א ראשונה של שם הוי"ה בחינת בינה, והמזבח הנחשת החיצון מרמו על אות ה"א אחרונה של שם הוי"ה בחינת מלכות, והם מרמזים על תיקון השכינה שנעשה במשכן.

ואם כן יש לומר, שהמחלוקת בין משה רבינו לבצלאל, הוא האם התיקון השכינה הוא בשלימות אע"פ שעוד לא נכנסו לארץ ישראל ולא בנו עוד את הבית המקדש, או שעוד חסר התיקון בשכינה בשלימות, והשכינה עוד בגלות עד שיכנסו לארץ ישראל.

ולכן יש לומר שבמשכן בסוף הודה משה לבצלאל, שצריך מקודם לבנות המשכן ואח"כ הכלים, שגם משה סבר שבחינת השכינה עלאה בחינת בינה שהוא ה"א ראשונה של שם הוי"ה, בזה כן הוי התיקון בשלימות, ולכן צריך שיהיה מקודם המשכן כדי שיהיה מקום לכלים והמזבח הזהב שכינה עלאה, ולא יהיה בבחינת גלות שאין לשכינה מקום לשרות.

דברי תורה מרבתינו זי"ע

צוה הוי"ה' לו, כן יעשו למטה, והוא בסוד כמו שכתוב אצל משה רבינו כמה פעמים 'יעשו משה כאשר צוה ה' אותו כן עשה' (במדבר י"ב) היינו למטה והבן.
(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

כל אָשֶׁר נִשְׁאָו לְבוֹ לְקַרְבָּה אֶל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אִתָּהּ. וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר מִדְּבַר הַיְיָ הַזֶּה לָקֵימָה הַיְיָ לְהַבְרִיחַ מִיָּד הַקְּעָבִידָה לְמַלְאכָה אֲשֶׁר צִוָּה הַיְיָ לַעֲשׂוֹת אִתָּהּ. וַיִּצְוֵנו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּפִתְחַהּ לֵאמֹר אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ אֶל יַעֲשֵׂנו עוֹד מְלָאכָה לְתַרְוַמַת הַקִּדְוֶשׁ וַיִּקְלָא הַיְיָ מִקְּבִיא. (לו ב-ה-ו)

'לעשת אתה' חסר ואו, והמענה היה שהעם 'מרבים' הכל וחיות אלהות יותר מכה השנה, 'והוא למלאכה אשר צוה לעשת אתה' למעלה ביחודים קדושים, ויש חשש שבירה ונפילה, בהמשכות מוחין וחיות יותר מן מדרגתן. ולזה 'העביר קול שלא יעשו עוד מלאכה' ביהודים לתרומת הקודש דלעילא, אלא יעשו סתם. וזהו שנמסר במסורה ב"פ 'ויכלא העם מהביא' 'ויכלא הגשם מן השמים' (בראשית ה ב), כי על ידי קדושת עושי מלאכה ביחודים, נתרבה השפע ב'העם' והשפיע יותר אור ובעלי המלאכה יותר מן הראוי לקבל, ולזה כשעשו סתם לשם שמים בלתי יחודים, אזי נתקדו מעט 'העם', וזהו ויכלא העם ויכלא הגשם השפע מלמעלה והבן.

ולזה 'ועבירו' מלא יו"ה, בסוד אות יו"ד ועירא וקמנה, להמעיט ולהקטין האור בהכנעה ובמיעוט, שלא יהיה חלילה שבירה ונפילה, כי המעמות האור הוא תיקון וקיום והעמדה כידוע לידועין.
(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וְהַמְּלָאכָה הֵייתָה דִּים לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אִתָּהּ הַזֶּה תָּרֵד. (לו ז).
שמעתי מאמור' הרב, איש קדוש יאמר לו, רבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, שאיתא במסכת שבת (דף מ"ט), מיבעיא להו, הא דתנן אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, כנגד מי. אמר להו רבי חנינא בר חמא, כנגד עבודת המשכן. אמר להו רבי יוחנן כרבי אלעזר, כך אמר רבי שמעון ברבי יוסי בן לקוניא, כנגד מלאכה מלאכתו ומלאכת שבתורה, שכתובים בכל התורה ארבעים חסר אחת. בעי רב יוסף, 'ויבא הביתה לעשות מלאכתו' (בראשית ל"א) ממנינא הוא או לא, אמר ליה אביי וליתיה ספר תורה ולימני, מי לא אמר רבא בר בר חנה אמר רבי יוחנן, לא זו משם עד שהביאו ספר תורה ומנאום. אמר ליה כי קא מספקא לי, משום דתיבי 'המלאכה היתה דים' ממנינא הוא, ואי מנינן לתרווייהו 'ויבא הביתה לעשות מלאכתו' ג"כ, הוה להו ארבעים ולא חסר אחד, כי יש מן דאמר לעשות צרכיו נכנס יוסף הצדיק, או דילמא 'ויבא הביתה לעשות מלאכתו' ממנינא הוא, והאי 'המלאכה היתה דים' אינו ממנינא, והכי קאמר דשלים ליה עבודתא תיקו ע"ש.

נמצא שיש פלוגתא, אם חושבין 'המלאכה היתה דים' ואין חושבין מלאכה של יוסף הצדיק 'ויבא הביתה', או להיפך חושבין מלאכה של יוסף, ואין חושבין 'המלאכה היתה דים'. על זה אמר ארוני אבי מורי ורבי מובהק הרב הקדוש, שהכתוב הקדוש בעצמו השיב בעיא זו, כלומר 'המלאכה היתה דים' שעד כאן די לחשוב ל"ג מלאכות, ומה שיש עוד מלאכה אחת דהיינו מלאכה דיוסף לזה מרמז הפסוק 'לכל המלאכה לעשות אתה' הוא 'והותר' ומיותר הוא, ואין צורך לחשוב מלאכה זו, כי הותר הוא לגמרי. והבן ודפח"ח.

(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)
אֵלֶּה פְּקֻדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדֻת אֲשֶׁר פָּקַד עָלַי מֹשֶׁה. (ל"ח כא)
פירש"י ז"ל, 'המשכן משכן' שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו, על עונותיהן של ישראל. ולכאורה מה שייכות יש לדרשת רש"י ז"ל לכאן, ולהבין הענין 'בואר עפ"י דברי חכמו"ל, רמשה רבינו ע"ה על ידי שהכה את הסלע ולא דיבר לסלע, עי"ז נעשה טובה לישראל, שהקב"ה שפך כעסו על העצים ועל האבנים ונחרבו שני בתי המקדשין, ועי"ז נצלו בני ישראל. ומשה רבינו ע"ה עשה כן בכוננה גמורה, ולא מעה בזה כלל, רק עשה כן למען שיהיה טובה לישראל.
וזה מה שמרמז רש"י ז"ל, שכתוב 'משכן העדת אשר פקד על פי משה' היינו שע"י פי משה' שלא דבר לסלע רק הכה אותו, עי"ז 'משכן העדת אשר פקד' כי 'פקד' לשון חסרון, היינו שנחרבו השני בתי מקדשים לטובתן של ישראל, וזה נעשה 'על פי משה' שלא דיבר אל הסלע רק הכה, ומה נעשה טובה גדולה לישראל.
(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הַיְיָ לַעֲשׂוֹת אִתְּם (ל"ח א).

רש"י הקדוש מפרש, למחרת יו"ה כ כשירד משה מן ההר. והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים בידיים אלא הן נאמפים על פי דבורו עד כאן, אפשר לומר בדרך רמז כי זה

ידוע מחו"ל (מנחות ק). שבזמן שהיה הבית המקדש קיים כשהמא האדם ח"ו, היה מביא קרבן לחמא אשר עשה, והבהן היה מקריב אותו ועי"ז נתכפר לו החמא שעשה, אבל בעת כזמן החורבן שאין לנו כהן בעבודתו, או כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכמו כן שלמים וחמאת. וזה ידוע שהשני בתי מקדשים היה קיים הת"ל שנים.

וזה 'ויקהל משה את כל עדת' הס"ת של את' כל' עדת' הוא הת"ל, 'בני ישראל ויאמר אלהם' שכמו שבזמן שבית המקדש היה הקרבנות מכפרים על עונות, כמו כן ע"י אמירה ולימוד התורה"ק מכפרת על כל העונות. וזה שמרמז רש"י הקדוש, לא היה משה רבינו אוסף אנשים בידיים, אלא על פי דבורו, היינו שגם ע"י לימוד התורה כפה כמ"ש למען תהיה תורת ה' בפיך ג"כ 'יכולים לכפר על כל עונותיו.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)
וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֻת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה הַיְיָ לַעֲשׂוֹת אִתְּם. (ל"ח א)
יש לומר על פי דברי רבינו קוד"ק הבעל גועם מגדים וצוק"ל, עה"פ (בראשית י"א) 'אלשם ירד גם הוא אבי כל בני עבר', ואעתיק לשונו בקיצור נמין

הנצרך לענינו, כי גודל מעלת 'שם' שהיתה יתר מאחיו, כמאמרם ז"ל (סנהדרין צ"ג) כל המלמד בן חבירו תורה כאילו יולדו. וזה מבואר במשנה (בבא מציעא ל"ג) אבדתו ואבדת אביו ורבו, אבדת רבו קודמת שרבו מביאו לחי עה"ב, והוה כאילו מולידו. אם כן כל שכן כאשר אדם הולך בדרך התורה והמצוה נעשה כאלו הוליד את עצמו, וזה אמר הפסוק 'אלשם ירד גם הוא' וגו' ששם לגודל קדושתו הוליד את עצמו. ע"ש בדבריו הקדושים.

וכזה נזכר לומר על פי דבריו בסיעתא דשמיא 'ויקהל משה' וגו' ופירש"י ז"ל, קהילות בשבת ללימוד תורה ברבים, 'ויאמר אלהם אלה הדברים' שע"י התורה הקדושה ויכל כל אחד להוליד את עצמו, וזהו 'אשר צוה ד' לעשת אתם' שע"י התורה ויכל כל אחד לעשות את עצמו שיוליד את עצמו.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)
לֹא תִבְעִירוּ אֶשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת (ל"ח ג).

רצונו לומר כשאירע לאיש יהודי בעל נפש איזה אש קודש התלהבות ביום השבת, אל תעביר את האש כוה ח"ו, והוא אפילו 'בכל משבתים' היינו בין בתורה או בתפלה או בשלשה סעודות של שבת, אל תבערו ח"ו, אלא תקבל אותו האש ההתלהבות בסבר פנים יפות כשברון לב, מתוך שמחה של מצות שבת והבן.

(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)
וְכָל חֶכֶם לֵב בְּכֶם יִבְאָו וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה הַיְיָ הַזֶּה. (ל"ח ד).

רצונו לומר שראש הדור שהוא צדיק הדור או מלך ישראל שהוא ראש ישראל, הוא הלב של כל ישראל, כנודע ג"כ מדברי רבינו אלקי מרן בעל שם טוב זלה"ה שהקשה על הפסוק דתיבי 'ויאמר שמואל אל ה' איך אלך' למשוח את דוד שמוא 'ושמע שאל והרגני' (ש"א מ"ב), למה לא חש בחזרתו, שאו ימשה את דוד 'ושמע שאל והרגני' ולמה דוקא חש בהליכה ולא בחזרה, כי הרי יכול להיות שבהליכתו לא ידע שאל מאומה ממה ששמואל רוצה לעשות. ועל זה השיב מרן קדשונו הבעש"ט זלה"ה, כי כל מלך הוא לב של כל ישראל, לזה היה שמואל חושש דוקא בהליכתו, כי או היה עוד מלך, ויכול לראות ברוח קדשו על מה שמואל הולך לעשות לדוד, לזה היה חושש רק בהליכתו לבד, אבל בחזרה שכבר נמשח דוד למלך, וסרה המלכה משאול מכל וכל, לזה לא היה חושש שמואל בחזרה שמוא ישמע שאל, כי היאך ישמע וידע, מאחר שאין לו עוד לב של כל ישראל והבן ודפח"ח.

נמצא שזהו שאמר הכתוב הקדוש ג"כ, 'וכל חכם לב' היינו ראש ישראל שהוא לב של כל ישראל, 'ככם' שהוא תמיד נקשר בכם בישראל הקדושים באהבה כאחדות אהד, הוא 'ביאור' לכם 'יעשו' לכם כל המצוות שצריכים ישראל למטה, 'ועשו את כל אשר

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא ז"ע

בענין ספק ברכות להקל סימן ו [ב]

ועוד אחת אדברה בענין ספק ברכות להקל, שפירושו שהרשות בידו לברך. אם הוא מסופק אם בירך על פרי זה, או לאחריו, או אם הוא מסופק בין הדיעות להכריע הלכה מברך כרצונו, אבל אם טורח לו לברך עוד הפעם כגון שהוא מסופק אם התפלל והוא מוטריד, או כבר שוכב במטתו וטריחא ליה אז יהיה להקל שאין צריך לברך, כי באיזה דבר שהוא קל עליו יעשה, כי אסור ליהנות מעוה"ז הוא מדרבנן, ומאה ברכות הוא דרבנן. וגם חיוב הברכות הוא דרבנן ובאיזה ענין שהוא קל עליו כך יעשה.

ומנא אמינא לה דתנן בברכות עלה ג"ט (ע"ב) בנה בית חדש וקנה כלים חדשים מברך שהחיינו. אמר רב הונא לא שנו אלא שאין לו כיוצא בהן אבל יש לו כיוצא בהן אין צריך לברך. ור' יוחנן אמר אפילו יש לו כיוצא בהן צריך לברך מכלל דכי קנה וחזר וקנה דברי הכל אין צריך לברך. ואיכא דאמרי אמר רב הונא לא שנו אלא שלא קנה וחזר וקנה אבל קנה וחזר וקנה אין צריך לברך, ור' יוחנן אמר אפילו קנה וחזר וקנה צריך לברך מכלל דכי יש לו וקנה דברי הכל צריך לברך, מיתבי בנה בית חדש ואין לו כיוצא בו קנה כלים חדשים ואין לו כיוצא בהם צריך לברך, יש לו כיוצא בהם אין צריך לברך דברי ר"מ, ר' יהודה אומר בין כך ובין כך צריך לברך, בשלמא לישנא קמא רב הונא כר' מאיר ור' יוחנן כר' יהודה, אלא לישנא בתרא בשלמא רב הונא כר' יהודה, אלא ר' יוחנן דאמר כמאן לא כר' מאיר ולא כר' יהודה, אמר לך ר' יוחנן הוא הדין דלרבי יהודה קנה וחזר וקנה נמי צריך לברך, והא דקא מפלגי ביש לו וקנה להודיע כחו דר' מאיר דאפילו קנה ויש לו אין צריך לברך וכל שכן קנה וחזר וקנה דאין צריך לברך, וליפלגי בקנה וחזר וקנה דאין צריך לברך להודיע כחו דר' יהודה דאף בקנה וחזר וקנה צריך לברך כח דהתירא עדיף ליה על"כ לשון הגמרא.

ופירש רש"י בביצה עלה ב' (ע"ב) ד"ה דהתירא לכך כח דהתירא עדיף שטוב לו להשמיענו כח דברי המתיר שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראייה שהכל יכולין להחמיר אף בדבר המותר. והתוספות (שם ד"ה וז"ל) פירשו בשמו כשאדם מתיר סומך על שמועתו וצריך להביא ראייה לדבריו אבל אסורא אדם יכול להחמיר עליו בלא טעם, ע"כ דבריהם.

ואם נפרש ספק ברכות להקל שאין צריך לברך מאי רבותיה דר' מאיר שאמר אין צריך לברך הרי אף אם מסופק לו אומר שאין לברך, אדרבה יותר הוה רבותיה להודיע כחו דר' יהודה שסומך על בירור הוראתו ומצריך לברך אבל ר"מ אף אם היה מסופק לו פוסק שאין לברך ואין זה רבותיה כלל שהרי בדבר קל אמרינן ספק ברכות להקל שלא לברך, אלא ודאי שספק ברכות להקל פירושו שיכול לברך, מעתה אין רבותיה להודיע כחו דר' שמצריך לברך דאף בספק יכול לברך ויותר רבותיה להודיע כחו דר' מאיר שאומר שאין לברך דהוה ברכה שאינה צריכה ובודאי סמך על הוראתו שהתיר ליהנות מעוה"ז בלא ברכה ואסור לברך, כך נראה ברור.

בספק ברכות להקל שמותר לברך. כ"כ בנשמת אדם כלל ה' ס' א' [שכן סברי התוס' והר"ן ותה"ד בשם הגאונים, וז"ל דעת השאלות והחינוך וכן יש לפרש דברי הרמב"ם], ופני יהושע ברכות דף י"ב ע"א. והב"ח בס"ס כ"ט כתב דיכול לברך מספק רק בברכת שהחיינו. ועיין בא"ר ס' כ"ב סק"א שמכח ראייה זו שהביא רבינו, הוכיח דינו של הב"ח הנ"ל. ועיין בפמ"ג בפתחה כוללת להלכות ברכות, והעמק שאלה פ' יתרו שאלתא ב"ג סק"ו בדעת השאלות שם, וע"ע מש"כ רבינו במעשה אורג ברכות פ"ט מ"ג, ובשוה"ט ס' ס"ז סק"ב בחילוק שבין ברכות שכולם שבח ואהבה לבין ברכות המצות. וע"ע בסימן ק"ז סק"א בחילוק שבין ברכות לתפלה, ובסימן קס"ז ס"י שרבינו מקיים גירסת הטור ברמב"ם בענין ספק בברכת המוציא. ובסימן רל"ג סק"א בסופו לגבי ברכת הנהנין. וע"ע בשדי חמד אסיפת דינים מערכת ברכות ס' א' סק"ח, ועוד שם בפאת השדה ס' ל"ב ובס' ארחות חיים ס' רס"ג ס"י. וע"ע בצל"ח ברכות דף ז' ע"א ובש"ת חת"ס אר"ח ס' נ"ה.

מעשה אבות

בעת שישב הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש בסעודת מצוה אצל אחד מאנ"ש בק"ק בערעגנסאז, סיפר בתוך שיחותיו הקדושים: פעם אחת בסעודת ראש חודש, אצל הגה"ק מהרא"צ מקאמרנא ז"ע, ביהר עם זקניו הק' בעל 'שם שלמה', ביקש בעל 'שם שלמה' ממנו שיספר לו מעשה ששמע מאביו הק' מהר"א, מה שלא נמצא בספרי אביו, כי את כל אלה כבר ראה.

ואז סיפר הרה"ק מהרא"צ מה ששמע מאביו הרה"ק מהר"א מקאמרנא ז"ע, שסיפר לו חותנו רבינו הקדוש רבי אברהם מרדכי מפנימשוב ז"ע, שפעם אחת היה אצל רבו הגה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע כמה שכתות, ובתוכם ימי פורים, ואחר זה אמר לרבו הק', שברצוני היה להישאר פה עוד לשבת אחד, אבל או לא אוכל לבוא לביתי על ימי הפסח, ובהכרח לי לנסוע לביתי, וגם אני שמעתי אומרים, והלוואי אינו אמת, כי נחלק מקומינו לשני מדינות, וצריכין תעודת הרשאה (פאם) לעבור הגבול. וע"ע לי הרב בזה הלשון: ס'אז אפילו יא אמת, נאר איך וועל דיר שוין געבין א פאם. וכן היה, שקודם נסיעתי באתי לבית רבי, והרב נטל נייר חלק ורשם עליו נקודה קטנה בעט, וקיפלו ונתנו בידי, וכירך אותי שאסע לחיים ולשלום.

ובבואי אל גבול המדינה, היה שם פקיד אחד, שנמל התעודות מכל אחד, וכשנמל הכתב ממני, שאל אותי מה שמי, ואמרתי: 'אברהם הארוויטין', הפקיד הלך לבית האפים שם, להראות הכתבים להשר, ואחר שעה מועטת בא לחוק, והחזיר התעודה לכל אחד ואחד, והלכו כולם לדרכם, אבל אני קבלתי פקודה, שאבוא הביתה אל השר, ואמר רבינו מהרא"צ מפנימשוב ז"ע אל חתנו הגה"ק מהר"א מקאמרנא ז"ע, בעת ספרו לו כל זאת, בזה"ל: וואס קלערסטי אייזיקל, כאב מיך אפילו אביסעל געפארעכטען, הגם כ'האב געהאט אמונה, אבער אויך ביי יעקב אבינו שמיים, ויירא יעקב' (בראשית לב, ה) שמא יגרום החטא, וכפירש"י, אבל נתחזקתי, והזכרתי שם רבי לוי יצחק בן שרה שאשע, וכה הלכתי לפניו אל השר.

וכראות אותי השר, עמד מפני, וכיבד אותי לישב אצלו למעלה, ושאל אותי מי אני, אמרתי לו שהנני ראבינ"ר, אמר לי זאת אי אפשר, וחזרתי פעם שנית לאמר, כי כן הוא. ושאל אותי, אם כן מהיכן יש לו התקשרות גדול כל כך עם המלך, שנתן עצם חתימת ידו על הכתב, והוא הביט אתי על הכתב, ואני לא ראיתי שם, זולת נקודה קטנה כמקדם, ואחר כך שאל אותי מה בקשתי ותעש, וחשבתי בדעתי, מה לי לבקש ממנו, בדאי לא אושע אצלו בביאת הגואל, רק מכיון שהיה לי עוד מרחק רב לביתי ויראתי שלא אשאר באם הדרך, על כן בקשתי מהם שיתנו עגלה בעבורי, להוליכני לביתי, וכן צוה תיכף ומיד, והביאו עגלת צב, ונסעתי לדרכי לחיים ולשלום.

ובבואי לביתי, הנחתי את הכתב סגור ומסוגר, בחשבי שיכוא עוד זמן להשתמש בו בעת הצורך, והנה כל משפחתי היו מתנגדים לדרך החסידות, רק אני לבדי הייתי מהמתדבקים בדרכיהם ועקבותיהם, והיה אחד מקרובי שהיה ת"ח גדול, ואמר לי פעם אחת, הלא יודע אתה שאני מתנגד לכולכם, אבל יען שאותך הנני מכיר לאיש נאמן וירא אלקים, על כן תאמר לי באמת, מה אתה רואה אצל החסידים, ואז אמרתי לו, תבוא עמי החדרה ואראך דבר פלא, מה שקרא אותי. וכאשר באתי שמה, ופתחתי את הארון שהיה תמיד סגור ומסוגר מעיני כל, ואבקשתי ולא נמצא, אז הבנתי כי זה מעשה שמן דייקא, לאשר היה יכול לבוא מזה קידוש השם גדול, על כן נעלם הנייר.

ואחר שסיפר מהרא"צ לוקני הגה"ק בעל 'שם שלמה' ז"ע את כל זאת, אמר לו הגה"ק בעל 'שם שלמה' בזה"ל: מי יודע כמה מובות ביקש השר שלמעלה, עבור מובות שעשה או להגה"ק מבארדיטשוב ז"ע, כי חתימת ידי המלך, היה על ידי שרו שלמעלה שהמשיכו. וענהו מהרא"צ, גם אני חשבתי כדבריו, אבל אמרתי אין נפקא מינה, כי ממילא אנתנו בגלות אצלם וזקניו הק' מהר"ר רבי אברהם מרדכי פנימשובער היה צריך לאותו דבר, כי לא היה יכול לנסוע הביתה וזולת זה.

(מעשה השם דינוב)

רבינו פנחס נתן סאפרין מרודיק בן רבינו אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע א"ט אדר תרצ"ב

תולדותיו

רבינו הרה"ק רבי פנחס נתן סאפרין זצוק"ל נולד בשנת תרכ"ז, לאביו רבינו הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא, עוד בחיי חיותו של זקינו רבינו האשל הגדול והנורא איש האלקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זצוק"ל זי"ע א"א, כפי הידוע שרבינו המהרי"א היה נוהג בכל שנה ושנה בליל א' של ראש השנה לומר אחר ברכת המוציא מי המה המליצי יושר של זו השנה על עם ישראל, ועל שם זה המליץ טוב המליץ רבינו שיקראו לנולדים בזאת השנה, ובאותו השנה בשנת תזכ"ר אמר רבינו שהמליץ היה התנא הקדוש רבי פנחס בן יאיר, וקרא לכל הנולדים בזאת השנה פנחס, ולכן נקרא שמו בישראל פנחס נתן. [ובזאת השנה נולד ג"כ נכדו הרה"ק מראזלא זצ"ל בעל האהל מועד ונקרא ג"כ בשם פנחס חיים, וכמו"כ גם נכד רבינו הרה"ק המפורסם רבי שם מקלינבערג מזאלושיץ זצ"ל נקרא כן ע"פ דברי רבינו המהרי"א שבאותו השנה שנולד היה המליץ שם בן נח].

נישואיו

רבינו היה חתנו בזיו"ר של הרה"ק ר' נפתלי חיים הורביץ מזילין בנו של הרה"ק בעל האמרי נועם מדז"יקוב וחתנו של הרה"ק ר' משה בן הרה"ק ר' מרדכי דוד מדומברווא וחתן בעל הדב"ח מצאנו זצוק"ל, מסופר שלמחרת החתונה בבוקר אחר תפילת שחרית כשאביו רבינו המהרא"צ ישב אצל השלחן ולצידו ישב המחונן זקנו של הכלה ר' משה מדומברווא, מכיון שאבי הכלה הרנ"ח עלה להשתקע בארץ ישראל, ולידם עמדו כמה אברכים מנכדי בית ראפשיץ, והביא בעל בית אחד מקאמרנא לכבוד השמחה לפני רבינו עוגה יפה גבוה ולבן מלמעלה פון גיגאסין ציקער (מסוכר נמס), ואחר כך ניגש יהודי אחר ממאמאריש ואמר לרבינו מהרא"צ היות ויש לו הרבה עצים בהרים והיה רוצה שירד שלג כדי שיוכל להוביל אותם, ואם לא ירד שלג אינו יודע מה יעשה עם כל העצים ואהיה לבעל חוב גדול, ושאל לו רבינו והראה לו על העוגה האם שלג גבוה כזה די? ענה לו האיש די והותר, אמר לו רבינו שיתן פדיון נפש סך מאה זהובים ועוד היום ירד שלג גבוה כעוגה הזאת, ונתן לרבינו המאה זהובים וברכו ופטרו לשלום, לפנות ערב עוד לא ירד שלג ובשעת השבע ברכות התלוצצו ביניהם האברכים הנ"ל, שלח רבינו אותם לראות החוצה ולראות איך שכבר נערם שלג גבוה בזמן מועט כזה, וציוה רבינו להביא העוגה וראו שנתקיים הבטחת רבינו שהשלג היה

עוד יותר גבוה מזה.

מהרפ"י לא השאיר אחריו זרע של קיימא, פעם אחת אמר לו אביו רבינו המהרא"צ שיזכיר עצמו לפני הרה"ק בעל הבני שלשים מקאסאן זי"ע שיפעל עבורו ישועה, וכשבא לפני בעל הבני שלשים אמר לו שישלח לו סכין חדש לראש השנה - און טאמער וועל איך איבער שנידען דער מוציא מיט דיין מעסער וועסטו זיכער געהלאפען ווערן מיט א בן זכר - (אם אשתמש בסכין שלך על ברכת המוציא בוודאי תוושע), ואכן כך עשה ושלח סכין חדש לקאסאן על ראש השנה, בערב ראש השנה באשמורת הבקר קודם הסליחות הזכיר הבני שלשים להגבאי שלו ר' נטע וויס שיקין הסכין לסעודת הלילה וכן גם אחר הסליחות הזכיר לו עוד הפעם להגבאי כי למען השם יזהר להכינו לסעודת הלילה וכן אחר המקוה וכן אחר השחרית וכמה פעמים במשך היום הזכירו שלא ישכח להכין הסכין וגם לאחר תפילת ערבית של ליל ראש השנה הזכירו, רק לפני הקידוש ממש לא הזכירו ולמעשה שכח להניחו, והנה אחר הנטילת ידים כשהבני שלשים הרים המפה שעל החלות וראה כי הסכין איננו רמז מיד להגבאי שירוחק להביא הסכין ורץ הגבאי במהירות יתירה להביאו ובהגיעו סמוך להשלחן ממש נפל הגבאי ביחד עם הסכין ונשבר הסכין לחצאין והביאו סכין אחר וע"ז בצע בעל הבני שלשים, אחר יו"ט ציוה הבני שלשים לכתוב למהרפ"י את כל המאורע ושרואין כי מן השמים אין רוצים שיהיה אפשר לפעול בעדו ישועה. ולאחר מכן כשהזכיר מהרפ"י את עצמו לישועה לפני אביו, השיב לו שיגרש את אשתו ועיי אשה אחרת יהיה לו הישועה, והדבר היה קשה לו לעשות כן ולא נתגרש, אחרי פטירת אביו המהרא"צ הזכיר מהרפ"י את עצמו לבנים, לפני אחיו הרה"ק ר' יעקב משה מקאמרנא זי"ע וסיפר לו שאביהם ציוה לו לגרש את אשתו ועייז יהיה לו בנים והוא רוצה לעשות עכשיו כן, אמר לו אחיו המהרי"מ איחרת את המועד ואני איני יכול להבטיח לך שיהיה כן, ובסוף כן נתגרש ונשא בזו"יש את בתו של הרה"ק בעל העטרת ישועה מדז"יקוב אחיו של חותנו הראשון.

רבנות

ביום כ"ד אייר תרנ"ח יום אשר בו נחשכו המאורות בהסתלקותו של רבינו הרה"ק ר' אליעזר צבי, ציוה בצוואתו שבנו הצעיר מהרפ"י יעבור להתגורר בעיר רודיק הסמוך לקאמרנא, ויקים שם את ביתו ובית מדרשו, ואכן רבינו עבר לגור ברודיק והקים שם בית

מדרש רחב ידים, כשהגרף מהעיר תרם גם את הגג לבנין הבית המדרש, ורבים מסלתה ומשמנה מחסידי אביו עברו להסתופף בצילו אחרי שרבינו היה בכיר בניו, והיה בקי גדול בחכמת הקבלה, וספרי אבותיו הקדושים היו שגורים על לשונו, והיה אומר תורה חוצבי להבות אש ע"ד הסוד, רבינו הרה"ק רבי חיים יעקב מקאמרנא זי"ע זכה כמה פעמים ללמוד ממנו ולשאוב מבראו הגדול, וממנו קיבל הרבה מתורת הרז. גם היה בעל תפילה נפלא בקולו האדיר והעמוק ובימים הנוראים היה יורד לפני התיבה ובכל שנה שנה היה מחבר ניגונים חדשים עוד בחיי חיותו של אביו, ורוב ניגוני בית קאמרנא מיוחסים אחריו. בשמחת תורה רקד ארוכות עד לגובה של חצי אמה ממש כשהוא מפזז ומכרכר בניגוניו העמוקים, גם היה רבינו סגפן עצום ומרבה בצומות וסיגופים ובקושי היה יכלו רגליו החלשות לשאת את גופו הטהור, וכל זה היה עד שעת התפילה שאז היה יורד רבינו לפני העמוד כזקן ורגיל. בשנות מלחמת העולם הראשונה עבר רבינו לגור בעיר נאנאש כשגם שם נתקבצו ונתלקטו הרבה סביביו, ואחר שוך המלחמה חזר לעיר רודיק עד סוף ימיו.

אביו המהרא"צ אמר עליו - ר' פנחס נתן איז מאן שפיץ הארץ, פעם אחת כשהמרפ"י היה על שבת בצל הרה"ק בעל הדרכי תשובה ממוקאנטש זי"ע, לפני קידוש שוחח אתו זמן רב בתורת הקבלה, ואמר עליו - תיתי ליה להרב הקדוש מקאמרנא שהניח בן גדול כזה, כן הפליאו מאוד הרש"ב מלובאביטיש זי"ע.

הסתלקותו

ביום כ"ט אדר ערב ראש חודש ניסן תרצ"ב נסתלק רבינו ר' פנחס ניסן ברודיק, ושם נטמן לקול בוכין, כשאחינו המהרי"ש בן המהרי"מ קשר עליו הספד גדול, ואוהל גדול נבנה על קברו, ובבית מדרשו מילא מקומו חתן אשתו הרה"צ ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם בן הרה"צ ר' סיני מז'מיגרדא זי"ע, כן השאיר אחריו את תלמידיו הגדולים ה"ה רבינו ר' חיים יעקב מקאמרנא זי"ע, הרה"ק בעל הקדושת אהרן מהאדאס זי"ע שאף התכתב עמו הרבה בעניינים עמוקים בקבלה, הרה"ק ר' פנחס שלום מקאסאן זי"ע, והמהרי"ש בן המהרי"מ הלך ליצוק ממנו בציווי אביו, וכן יש ממנו תשובות בהלכה שהתכתב עם חותנו בזיו"יש הרה"ק מדז"יקוב, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

שובע שמחות

ברכת מזל טוב
להר"ר ברוך יעקב שטיינמץ ר'גל הכנס בנו במר משה
אריה לעזר התורה והמצות

ברכת מזל טוב
להר"ר שלמה בוקסוים ר'גל הולדת בנו בשעתומו"צ